



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 426/2015-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. novembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA] zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Ščurym, Laurinská 12, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4, čl. 6 ods. 1, čl. 8 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Tos 61/2015 z 11. júna 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] odmieta pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. augusta 2015 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2

a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4, čl. 6 ods. 1, čl. 8 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Tos 61/2015 z 11. júna 2015 (ďalej len „uznesenie krajského súdu z 11. júna 2015“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že uznesením Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 11 T 164/2013 z 25. mája 2015 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu z 25. mája 2015“) bol sťažovateľ ako obžalovaný prepustený z väzby na slobodu. Okresný súd uznesenie z 25. mája 2015 odôvodnil tým, že sťažovateľ sa vo väzbe v čase podania žiadosti o prepustenie nachádzal už viac ako 30 mesiacov, trestnému stíhaniu sa nevyhýba a nezavinil, že počas prerokovávania jeho veci došlo k zmene predsedu senátu, a preto sa na základe jeho žiadosti v zmysle § 277 ods. 5 Trestného poriadku musí hlavné pojednávanie vykonať znova.

Krajský súd v uznesení z 11. júna 2015 skonštatoval, že okresný súd vo veci sťažovateľa nepostupoval správne, keď ho prepustil z väzby na slobodu. V súvislosti s týmto záverom krajský súd poukázal na to, že sťažovateľ si musel byť vedomý toho, že pri požiadavke opätovného dokazovania pred okresným súdom dôjde aj k predĺženiu celého trestného konania a aj jeho zotrvaníu vo väzbe, ďalej na to, že dĺžka väzby sťažovateľa nie je neprimeraná s poukazom na § 76 ods. 6 Trestného poriadku, z podanej obžaloby možno vyvodíť konkrétne podozrenie zo spáchania skutkov, ktoré majú znaky skutkovej podstaty trestného činu, ktorého sa mal dopustiť sťažovateľ, a toto dôvodné podozrenie ešte zosilnelo po rozhodnutí okresného súdu o prijatí obžaloby proti nemu „*a pojednávaním v predmetnej veci*“, pričom dospel k záveru, že uvedené skutočnosti plne odôvodňujú obmedzenie jeho osobnej slobody. V uznesení z 11. júna 2015 krajský súd odkázal taktiež plne na odôvodnenie predchádzajúcich rozhodnutí o väzbe sťažovateľa (uznesenie okresného súdu sp. zn. 1 T 164/2013 z 1. apríla 2014 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tos 140/2014 z 8. januára 2015).

Sťažovateľ popísal chronologicky priebeh konania o jeho žiadosti o prepustenie z väzby takto:

„Uznesenie OS bolo vydané dňa 25. 05. 2015. Dňa 02. 06. 2015 bolo na Okresný súd Bratislava II doručené odôvodnenie sťažnosti zahlásenej prokurátorom Okresnej prokuratúry Bratislava II na neverejnom zasadnutí konanom o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby. Toto odôvodnenie sťažnosti mi bolo doručené do Ústavu na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody dňa 08. 06. 2015.

Dňa 09. 06. 2015 som podal písomné vyjadrenie k sťažnosti prokurátora, ktoré bolo doručené Okresnému súdu Bratislava II dňa 12. 06. 2015, teda deň potom, ako bolo vydané samotné Uznesenie KS, čím došlo k tomu, že Krajský súd v Bratislave rozhodoval o tejto sťažnosti prakticky bez toho, aby sa oboznámil s mojou argumentáciou.“

Uvedeným postupom krajský súd podľa sťažovateľa pri rozhodovaní o jeho sťažnosti nerešpektoval zásadu kontradiktórnosti trestného konania, ktorá vyplýva z čl. 5 ods. 4 dohovoru, zaručujúcu rovnosť zbraní medzi stranami. V jeho prípade mu podľa neho rovnosť zbraní v predmetnom konaní nebola zabezpečená, pretože mu bolo odopreté právo vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam týkajúcich sa jeho prepustenia z väzby.

K namietanému porušeniu sťažovateľom označených práv malo podľa neho dôjsť aj v dôsledku toho, že v uznesení z 11. júna 2015 sa krajský súd odvoláva na predchádzajúce rozhodnutia o väzbe sťažovateľa (uznesenie okresného súdu sp. zn. 1 T 164/2013 z 1. apríla 2014 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tos 140/2014 z 8. januára 2015).

Podľa sťažovateľa sa *„nemožno stotožniť s takýmto zdôvodnením, keď ide o rozhodovanie o tak závažnej skutočnosti akou je zotrvanie vo väzbe alebo moje prepustenie na slobodu, navyše keď uznesenie Krajského súdu sp. zn.: 2Tpo 37/2013 zo dňa 06. júna 2013, ktorým sa rozhodovalo o mojej sťažnosti proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava II, sp. zn.: 0Tp/1007/2013, ktorým boli rozšírené dôvody väzby aj podľa § 71*

ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vydal ten istý senát, ktorý vydal predmetné Uznesenie KS“.

V rámci svojej argumentácie sťažovateľ ďalej uviedol, že krajský súd mal pri dôslednom dodržaní povinnosti podľa § 79 ods. 2 Trestného poriadku zistiť, že uznesením okresného súdu sp. zn. Tp 838/12 z 8. novembra 2012 bol vzatý do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. V žiadosti o prepustenie z väzby z 3. mája 2015 (doručenej 6. mája 2015) sťažovateľ namietal aj neopodstatnenosť dôvodov tzv. „útekovej väzby“. Následne sťažovateľ popísal časovú chronológiu udalostí od 28. februára 2012, keď odcestoval do zahraničia, až do jeho zatknutia 7. novembra 2012 (21. augusta 2012 odoslal mail orgánom činným v trestnom konaní, že je ochotný spolupracovať, 3. septembra 2012 sa vrátil na územie Slovenskej republiky), pričom uvedená chronológia podľa neho dostatočne preukazuje, že sa trestnému stíhaniu nevyhýbal, a preto podľa neho nebolo možné odôvodniť záver o existencii dôvodnej obavy, že ujde alebo sa bude skrývať.

Z odôvodnenia súdov zúčastnených na rozhodovaní v predmetnej veci vyplýva, že je v tzv. „útekovej väzbe“ iba z toho dôvodu, že mu hrozí vysoký trest, čím podľa neho uznesenie z 11. júna 2015 porušuje jeho základné práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru.

Sťažovateľ ďalej namietal, že v jeho prípade neexistujú ani dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a vo svojej argumentácii uviedol:

„Vyšetrovatelka Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave II ma 11. 01. 2013 obvinila zo spáchania ďalšieho skutku v poradí jedenásty skutok, ktorý sa mal stať v apríli 2011, pričom o tomto skutku sa viedlo trestné stíhanie od augusta 2011, vyšetrowala ho tá istá vyšetrovatelka, ktorá vyšetrowala skutky týkajúce sa mojej väzobnej veci podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, pričom o tom skutku vedeli všetky orgány činné v trestnom konaní, bol im známy od začiatku vyšetrowania mojej trestnej činnosti, teda aj dozorujúci prokurátor, teda o tomto skutku mali vedomosť aj pri mojom vzatí do väzby.

Som toho názoru, že rozširovať moje väzobné stíhanie o nový dôvod väzby § 71 ods. 1, písm. c) Trestného poriadku, teda z dôvodu, že budem pokračovať v trestnej činnosti nemôže byť v súlade ani s ustanoveniami Trestného poriadku ani s Ústavou a ani s Dohovorom, a to vzhľadom na okolnosti, ktoré boli príslušným orgánom činným v trestnom konaní už pri samotnom začatí trestného stíhania mojej osoby. Ich skoršie neuplatnenie mne z neznámych dôvodov nemôže byť na moju škodu ako obvinenej osobe, keď by som stratil v podstate akúkoľvek právnu istotu a na druhej strane by orgán činné v trestnom konaní získali tak silné postavenie, ktoré by im zaručovalo možnosť predkladať v akomkoľvek štádiu trestného konania skutočnosti im už skôr známe. Na podporu tejto argumentácie si dovoľujem poukázať aj na Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: 6 Tost 31/2011.“

Krajský súd v uznesení z 11. júna 2015 uviedol, že v konaní vo veci samej podľa neho nedošlo k prieťahom. Podľa názoru sťažovateľa v jeho prípade „sa nerealizuje vôbec zásada prednostného prejednávania väzobnej veci, nakoľko v roku 2015 do okamihu podania tejto sťažnosti boli v mojej veci nariadené a uskutočnené celkovo tri súdne pojednávania, čo je absolútne v rozpore s článkom 5 ods. 1, písm. c) a článku 6 ods. 1 Dohovoru, pričom dôvody takéhoto postupu súdu neboli zapríčinené mojou osobou“.

V obsahu odôvodnenia uznesenia z 11. júna 2015 sa krajský súd vôbec nevysporiadal s jeho žiadosťou o nahliadnutie do súdneho a vyšetrovacieho spisu a do dňa podania sťažnosti na ústavnom súde mu toto jeho právo nebolo umožnené zrealizovať žiadnym zo súdov zúčastnených na rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby, čím došlo podľa neho k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 50 ods. 3 ústavy.

Skutkové a právne závery krajského súdu uvedené v jeho uznesení z 11. júna 2015 sú podľa sťažovateľa zjavne neodôvodnené a arbitrárne, preto z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, majúce za následok porušenie označených práv sťažovateľa.

Na základe uvedeného sťažovateľ ústavný súd požiadal, aby vydal nález, v ktorom vysloví, že uznesením z 11. júna 2015 došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj jeho práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru, zruší uvedené uznesenie a vec vráti na ďalšie konanie, prizná mu primerané finančné zadostučinenie v sume 2 000 € a náhradu trov konania v sume 296,44 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ alebo jeho zástupca.

Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania.

Podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde musí sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 obsahovať...

Podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde k sťažnosti sa pripojí kópia právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu.

Ústavný súd zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom. Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde). Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je ústavný súd pritom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ prostredníctvom kvalifikovaného zástupcu, ktorý koncipoval aj samotnú sťažnosť podanú ústavnému súdu, s návrhom nedoručil aj právoplatné rozhodnutie, ktorým malo dôjsť k porušeniu ním označených práv. Predloženie právoplatného rozhodnutia je pritom povinnosťou vyplývajúcou z už citovaného § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

V súvislosti s uvedeným nedostatkom ústavný súd pripomína, že tento nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pričom z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010). Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom. Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

Vzhľadom na už uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažnosť vykazuje taký nedostatok náležitostí predpísaných zákonom, že nie je možné preskúmať splnenie hoci len procesných podmienok konania pred ústavným súdom, a preto ju z uvedeného dôvodu odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. novembra 2015